

היום נלמד בעזרת ה':

מועד קטן דף כח

לא שנו אלא 'חיה': דוקא מיטה של יולדת שמתה לא מניחים ברחוב, מפני שהיא שופעת דם.

כרת ומיתה בידי שמים: הנענש ב'כרת' מת קודם זמנו וגם ערירי בלא בנים, ואילו הנענש ב'מיתה בידי שמים' מת קודם זמנו בלבד. אמנם לעיתים החייב כרת אינו מת קודם זמנו אלא מת מיתה פתאומית, דהיינו מיתה חטופה או דחופה וכו'.

רב יוסף כי הוה בר שיתין: כשהגיע לגיל 60 ערך מסיבה לתלמידי חכמים לרגל השמחה שיצא מכלל 'כרת'. א"ל אביו והרי לא יצאת מכלל 'כרת של ימים' דהיינו של מיתה פתאומית? א"ל אני שמח על החצי הכרת שיצאתי ממנו.

רב הונא נח נפשיה פתאום: ודאגו התלמידים שמא משום שהיה חייב כרת. אמר להם זוג תלמידים מהדייב כתוב בבבלייתא שאם מת בפתאומיות לאחר גיל שמונים הרי זו מיתת נשיקה.

חיי בני ומזוני: אריכות חיים, ילדים, ופרנסה אינם תלויים בזכותו של האדם ובצדקותו, אלא במזלו לפי מערכת הכוכבים שבה נולד. רבא למד זאת משני הצדיקים רב חסדא ורבה שהיו שוים בצדקותם שהרי שניהם הורידו גשם בתפילתם. ובכל אופן לרב חסדא היה מזל טוב ולכן הוא חי באריכות ימים, והיו לו 60 שמחות של חתונות לצאצאיו, ובביתו היה שפע כלכלי עד שהכלבים לא היו רוצים לאכול סולת חיטים. ואילו לרבה היה מזל לא מוצלח ולכן הוא חי בקיצור שנים, והיו לו 60 מקרי אבלות לצאצאיו שנפטרו, ובביתו היה מחסור עד שלחם שעורים לא היה בנמצא לבני הבית.

ואמר רבא הני תלת מילי בעאי: את חכמתו של רב הונא, את עושרו של רב חסדא, ואת ענותנותו של רבה בר רב הונא.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

רב שעורים: היה אחיו של רבא, ישב לפני מיטת חוליו וראה שרבא גוסס לפני מותו. א"ל רבא: תאמר למלאך המות שלא יצער אותי יותר מידי. א"ל אחיו הרי אתה מכיר אותו. א"ל רבא כיון שהגיע זמני למות הוא לא משגיח בדברי. א"ל רב שעורים תתגלה אלי לאחר שתמות ותספר לי איך היה. ובאמת נגלה אליו רבא ואמר לו שהצער היה כמו דקירה של הקזת דם.

רבא היה יתיב קמיה דרב נחמן: מעשה דומה היה עם רבא שישב לפני מיטתו של רב נחמן.

מאן חשיב מאן ספין מאן רקיע: מי הוא החשוב לפני מלאך המות, ומיהו שמלאך המוות מפחד ממנו, ומיהו הגבוה בעיניו.

כמישחל ביניתא מחלבא: כמו שמוציאים שיערה מתוך חלב כלומר בלא צער כלל, אמנם היה לי פחד גדול, ולכן גם אם יתן לי הקב"ה רשות לחזור לעולם הזה אינני מוכן.

רבי אלעזר: נגלה אליו מלאך המות בעודו אוכל תרומה, הוא דחה את מלאך המות, ובעקבות כך עברה השעה של המיתה שלו והא חי זמן רב אחר כך (-ר"ש היתום).

איתרח לי תלתין יומין: תמתין בשבילי 30 יום בכדי שאחזור על תלמודי. ביום השלושים הגיע מלאך המות, שאלו רב אשי מה כל כך בווער? ענה לו שכבר הגיע זמנו של רבי נתן להיות נשיא אחריו.

רב חסדא: לא היה יכול מלאך המות לקחת את נשמתו בגלל שלא פסק פיו מלימוד. הלך מלאך המות ישב על עץ ארז סמוך לבית המדרש, והתפוצץ העץ, וכתוצאה מכך הפסיק רב חסדא רגע מלימודו ונטל את נשמתו.

רבי חייא: לא היה יכול המלאך להתקרב אליו, יום אחד הגיע מלאך המות כמו עני ודפק בדלת וביקש לחם והביאו לו, שאל ה'עני' את רבי חייא אם אתה מרחם על עניים למה אתה לא מרחם עלי ותמסור לי את נשמתך? גילה 'העני' לרבי חייא שהוא מלאך המות על ידי שהראה לו שוט של אש, ורבי חייא מסר לו את נפשו.

משנה: מעבות: אומרות דברי קינה. **מטפחות:** סופקות כף אל כף.

שנאמר "ולמדנה בנותיכם נהי ואשה רעותה קינה": מכך שנאמר "ולמדנה" משמע שאחת מלמדת את חברתה, כלומר שאחת אומרת וחברתה עונה.

אבל לעתיד לבוא וכו': שאז לא תהיה יותר מיתה, כל הנשים יענו שירה. והטעם שהמשנה הביאה זאת כאן, משום שמשנה זו מסיימת את כל סדר מועד והמשנה רצתה לסיים בדבר טוב. (כך כתב רש"י כת"י. אמנם אצלנו מסכת חגיגה מסיימת את סדר מועד).

גמרא: מאי אמרן: מה היו אומרות הנשים בהספדן?

ויי לאזלא ויי לחבילא: אוי להליכה של המת ואוי למשכון (נשמתו שהיתה מופקדת אצלו וחוזרת לשמים).

גוד גרמא מכבא: כשמושכים את המאכל מפי החולה, בוער בו חום המחמם את מי רגליו כמים חמים שבאנטיכי (= כלי של חימום מים).

עטוף וכסו טורי: חושך יכסה את ההרים שבן רמים ובן גדולים הוא הנפטר.

שייול אצטלא: יפה המיתה כמלבוש של משי לאדם שנגמרו מזונותיו.. ואמרו כן על נפטר עני כדי שירחמו עליו ויממנו את הוצאות קבורתו.

רהיט ונפיל: כל חייו היה הנפטר רץ אחר הממון, וכשבא לעבור לעולם הבא נפל בלא ממון והוא צריך ללוות כסף למימון קבורתו.

אחנא תגרי: אחינו הסוחרים בסופם הם נבדקים האם היו עשירים באמת, וכמו המת העני שלפנינו שאין לו ממון לצרכי קבורתו.

מותא כי מותא: המוות של אותו אדם הוא כמות כל האדם, אבל היסורים שהיו לו הם כמו ריבית נוספת.

תניא היה ר"מ אומר: טוב ללכת אל בית המשתה בגלל שהחי יתן אל ליבו שכמו שספדו וקברו וסחבו והרימו קול בהספד על המת כך יעשו לו, ולכן מי שיעשה כך לכבוד המת באותה מידה ינהגו עמו. **ואיכא דאמרי דלא ידל:** מי שלא יגביה את עצמו ויתגאה מלעסוק בצרכי המת – יגביהו אותו מן השמים. כנאמר "כי טוב אָמַר לְךָ עֲלֵה הַנֶּה מִהַשְׁפִּילְךָ לְפָנַי נְדִיב" טוב שתעלה ברשות ולא בגאווה שאז ישפילו אותך.

פתח רבי ישמעאל: ודיבר על עצמו על מה שקרה לו, ועל כך שהטריח את רבותיו לנחם אותו פעמיים בעקבות מותם של שני בניו בפעמים שונות.

שביטל משמרתו: ביטל את עבודת המלך לשמירה על הדרכים שהיתה מוטלת עליו, ועלה לרגל, ולא הקפיד על רצונו של אביו שלא יעלו לרגל. פרדסאות: שומרים שמנעו מהעם לעלות לרגל.

בַּיּוֹם הַהוּא יִגְדַל הַמֶּסֶפֶד בְּירוּשָׁלַם כְּמֶסֶפֶד הַדָּד רְמוֹן בְּבִקְעַת מְגִדוֹן: התרגום פירש שביום ההוא יהיה מספד גדול כמו המספד שעשו לאחאב שהרג אותו הדדרימון מלך ארם ברמות גלעד, וכמו המספד שעשו על יאשיהו מלך יהודה שנהרג בבקעת מגידו.

והמלך היה מְעֻמָּד במרכבה נוכח ארם: במלחמה עם ארם פגע החץ באחאב, אך הוא התחזק ועמד במרכבתו כדי שלא ינוסו העם מהמלחמה ויהרגו כתוצאה מכך.

[יש לציין שודאי האנשים שהוזכרו כאן עשו מצוות נוספות בחייהם, אך הם זכו למה שזכו בגלל המצוה שקיימו לצורך הרבים, ואף בניו של רבי ישמעאל עשו מצוות לצורך הרבים - מהרש"א].

שמת נבוכדנצר בימיו: וכתוצאה מכך שוחררו כל האסירים וביניהם צדקיהו, ושב לביתו ולמחרת מת בשלום על מיטתו.

שנאמרו.. "כְּמֶלֶךְ בְּגֹדוֹד כְּאִשֶׁר אֲבָלִים יִנְחֵם": הייתי כמלך בגדוד כמו אבל. הגמרא מקשה שהמילה 'יִנְחֵם' מנוקדת בשוא דהיינו שמנחמים את האבל ואם כן מדובר כאן על המנחמים? ומתרצת שיש לדרוש אותה בניקוד חיריק 'יִנְחֵם' דהיינו שאחרים מנחמים אותו.